

Психологічні особливості учнів 5 - х класів

П'ятикласники... Ще вчора вони були дітьми, а сьогодні вже однією ногою у дорослому житті.

П'ятий клас – кінець дитинства, період, що безпосередньо передує підлітковому. У цей час діти відкриті і довірливо ставляться до дорослих, визнають їх авторитет, чекають від учителів, батьків та інших дорослих допомоги і підтримки. Це відкриває великі можливості для виховних впливів.

Але 5-й клас – це період адаптації до середньої ланки школи.

Адаптація - процес пристосування до нових умов чи вимог середовища, результатом якої має бути пристосування, що є показником життєвої компетентності індивіда.

Адаптація до навчання в середній ланці школи відбувається не одразу. Не день і не тиждень (інколи аж до року) потрібні, щоб звикнути до нових умов. Це досить довгий процес, пов'язаний зі значним навантаженням усіх систем організму. У цей період, як ніколи, учень потребує допомоги (кваліфікованої, а не розв'язання всіх проблем за нього) вчителів, батьків.

У початкових класах діти спілкувалися з одним учителем, який мав свій стиль, свої методи і прийоми роботи, який з ними постійно контактував і добре знав. У 5-му класі діти переходять до нової системи навчання: «класний керівник – учителі-предметники», уроки проходять у різних кабінетах. Вони потрапили під вплив одразу багатьох педагогів, причому дуже різних. Пристосуватися до кожного — важко.

Більшість дітей переживає цю подію як важливий крок у своєму житті. Деякі пишаються тим, що вони подорослішали, інші мріють розпочати «нове життя».

Незважаючи на таку гадану дорослість, п'ятикласник потребує ненав'язливого контролю, підтримки та допомоги, оскільки не завжди може сам зорієнтуватися в нових вимогах шкільного життя.

Психологічні особливості молодшого підліткового віку.

- Набуття почуття дорослості, прагнення відмежуватися від усього підкреслено дитячого - основна характеристика молодшого підлітка.
- Пошук власної унікальності, пізнання власного «Я».
- Заміна провідного виду діяльності - навчальної на спілкування - «Пізнання іншої, схожого на мене, дає можливість як у дзеркалі побачити і зрозуміти власне Я».
- Висока розумова активність здатна розвиватися тільки в діяльності, що викликає позитивні емоції, відсутність адаптації до невдач, статусу «гіршого». Успіх (неуспіх) суттєво впливає на мотивацію навчання.
- Фізіологічні особливості пубертатного віку визначають крайню емоційну нестабільність підлітка.
- Поява потреби у гідному становищі в колективі однолітків, в сім'ї; підвищений інтерес до питання про «співвідношенні сил» у класі; прагнення уникнути ізоляції, обзавестися вірним другом.
- Підвищена стомлюваність.

- Відсутність авторитету віку; переоцінка своїх можливостей, реалізація яких передбачається у віддаленому майбутньому;
- Відраза до необґрунтованих заборон; сприйнятливність до промахів учителів.
- Вимогливість до відповідності слова і діла; підвищений інтерес до спорту.

Проблеми:

Психологічні:

- Зміна умов навчання;
- Різноманітність і якісне ускладнення вимог, що висуваються до школяра різними вчителями;
- Зміна позиції «старшого» у початковій школі на статус «самого маленького» у середній.

П'ятикласники пристрасно бажають добре вчитися, щоб радувати оточуючих. Але, зіткнувшись з першими труднощами, часто розчаровуються.

Декілька слів про навчальні проблеми п'ятикласників:

- 1) слабка навчальна підготовка у початкових класах.
- 2) Несформованість вміння аналізувати та синтезувати (нерозвинені розумові дії та операції), поганий мовленнєвий розвиток, слабкі увага та пам'ять.
- 3) Нерозвинута воля – небажання, «неможливість», за словами учнів, примусити себе постійно займатися навчанням. Таких дітей не приваблює мета, тому що для п'ятикласників характерне переважно емоційне ставлення до своєї діяльності.

Наслідки:

- У адаптаційний період діти можуть стати більш тривожними, боязкими або, навпаки, «розв'язаними», надмірно гучними, метушливими.
- Відбувається зниження працездатності, діти можуть стати забудькуватими, неорганізованими, іноді порушується сон, апетит.

Ознаки успішної адаптації:

- задоволеність дитини процесом навчання;
- дитина легко справляється з програмою;
- ступінь самостійності дитини при виконанні нею навчальних завдань, готовність вдатися до допомоги дорослого лише ПІСЛЯ спроб виконати завдання самому;
- задоволеність міжособистісними стосунками з однокласниками і вчителем.

Ознаки дезадаптації:

- змучений, стомлений зовнішній вигляд дитини.
- небажання дитину ділитися своїми враженнями про проведений день.
- прагнення відвернути дорослого від шкільних подій, переключити увагу на інші теми.

- небажання виконувати домашні завдання.
- негативні характеристики на адресу школи, вчителів, однокласників.
- скарги на ті чи інші події, пов'язані зі школою.
- неспокійний сон.
- труднощі ранкового пробудження, млявість.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ УЧНІВ 5 КЛАСУ

1. Якщо вас щось турбує в поведінці дитини, якомога швидше зустріньтесь і обговоріть це з класним керівником, шкільним психологом.
2. Якщо в родині відбулися події, що вплинули на психологічний стан дитини, повідомте про це класного керівника. Саме зміни в сімейному житті часто пояснюють раптові зміни в поведінці дітей.
3. Цікавтеся шкільними справами, обговорюйте складні ситуації, разом шукайте вихід із конфліктів.
4. Допоможіть дитині вивчити імена нових учителів, запропонуйте описати їх, виділити якісь особливі риси.
5. Основними помічниками у складних ситуаціях є терпіння, увага, розуміння.
6. Недоліки й суперечності в поведінці близьких і старших сприймаються гостро й хворобливо.
7. Головне новоутворення підліткового періоду – відкриття своєї індивідуальності, свого «Я». Підвищується інтерес до свого тіла, зовнішності.
8. У дітей настає криза, пов'язана з бажанням здобути самостійність, звільнитися від батьківської опіки, з'являється страх перед невідомим дорослим життям. Пам'ятайте, що дитині потрібна не стільки самостійність, скільки право на неї.
9. Внутрішній світ дитини ще нестабільний, тому батькам не слід залишати своїх дітей без нагляду, а також ослаблювати контроль за навчальною діяльністю зразу. Підліток дуже вразливий і легко піддається як позитивному впливу, так і негативному.
10. Заохочуйте допитливість дитини. Якщо ви спробуєте позбутись її, коли вона ставить відверті запитання, дитина шукатиме відповіді на стороні.